

A KÖNYVTÁRI DIGITALIZÁLÁS MAGYARORSZÁGON – A K2 FÉNYÉBEN

Hatalmas érdeklődés mutatkozott az Országos Széchényi Könyvtár szeptember 26-i rendezvényére, hiszen a K2 továbbképzési sorozat előadásán közel 150 könyvtáros vett részt.

Számomra, egyházi könyvtárosként az első előadás volt a legérdekesebb, amelyet Dr. Tóth Máté tartott Könyvtári digitalizálás címmel. Az előadó s csapata felmérést végeztek a magyarországi nyilvános könyvtárak digitalizálási helyzetéről. Bár a kutatást nyáron, júniusban s júliusban végezték – kevésbé ideális időpont a nyári szabadságok miatt – ennek ellenére a 196 kiküldött kérdőívből 121 érkezett vissza, ez 62%-os válaszarány.

A válaszokból kiderült, hogy sok könyvtárban van ugyan elektronikus dokumentum, viszont ezek adatait kevesen tartják nyilván a katalógusukban. Csak néhány digitalizálást végző könyvtárnak van végiggondolt stratégiája a digitalizálás, tárolás, feltárás folyamataira. Megtudtuk, hogy a leggyakoribb digitalizáló eszköz a laptároló, de sajnálatos módon ezek az eszközök fejlesztésre szorulnak. A könyvtárak 73%-a saját erőből, 27% külsős céggel digitalizáltat. A hátralévő feladat nagy, ugyanis országos szinten közel 1 milliárd könyvoldal digitalizálása van még hátra.

A kutatás kimutatta, hogy a vizsgált könyvtárak megtalálták a könyvtári rendszerben a helyüket, szerepüket, hiszen azokat a dokumentumokat digitalizálják, amelyek az ő elsődleges feladataik: a megyei hatókörű városi könyvtárak és a városi könyvtárak a helytörténeti műveket, a felsőoktatási és szakkönyvtárak a tudományos kutatással

foglalkozó műveket. Az elektronikus dokumentumokat első sorban az intézményen belül vagy saját honlapjaikon teszik közzé. Sajnálatosnak tartom, hogy a Hungaricana és az Europeana felületén csak kis százalékban engedik a könyvtárak, hogy hozzáférhetővé váljanak elektronikus tartalmaik. Meglátásom szerint számos könyvtár, mint információsztárszolgáltató intézmény továbbra sem az olvasókat tekinti fontosnak, kevésbé látja be, hogy ezek az oldalak nem elvesznek tartalmat, hanem plusz láthatósági felületet biztosítanak egységes keretek között.

A digitalizált képek leggyakoribb formátuma a jpg, a szöveges dokumentumoké a pdf. Ez utóbbi nagy problémája az, hogy a szövegben nem lehet keresni, erre sokkal ideálisabb lenne a kétrétegű pdf. Megtudtuk az előadásból azt is, hogy sok könyvtáros nincs tisztában a dokumentumok szerzői jogi státuszával.

Tekintettel arra, hogy a kiküldött kérdőíveknek 62%-a érkezett vissza és eredetileg is csak kis számú (196) intézmény kapta meg, véleményem szerint ha az egyházi könyvtárak a kérdőív alapján megvizsgálnák a saját könyvtárukat, felmérnék, hogy milyen a jelenlegi helyzetük, ezt követően újabb célokat tűznének ki, jó gyakorlatokat vennének át más könyvtáraktól, azzal a szolgáltatásuk minősége sokat javulhatna.

Az előadásokról készült videófelvételek, az előadók ppt-i, illetve egy összefoglaló a rendezvényről megtalálható a Könyvtári Intézet honlapján.

*Tózsér Benjámin
Piarista Központi Könyvtár*

